

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2017

Tarkastuslautakunta 15.5.2017 § 28

T.S. SSA

Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely

Kuntalain 121 pykälän mukaan tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat ja arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet sekä huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Valtuuston valitsemana tarkastuslautakuntana tilikauden 2017 ovat toimineet

Jäsen	varajäsen
Seppo Heikkala	Pentti Määttä
Leila Luksua	Maija-Leena Maaninka
Minna Ronkainen	Paavo Mursu
Pentti Hiltunen	Eila Seppänen
Markku Hyypiö	Leila Pyhtinen

Lautakunnan puheenjohtajana toimii Seppo Heikkala ja varapuheenjohtajana Leila Luksua. Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut kunnan tilintarkastaja Hilikka Ojala.

Arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Tarkastuslautakunta teki itselle koko valtuustokauden mittaisen tarkastussuunnitelman, jota on seurattu ja tarkennettu vuositasolla.

Lautakunta on arviointivuoden aikana seurannut muiden lautakuntien (hyvinvointi- ja toimintaympäristölautakunnan), valtuuston ja kunnanhallituksen päätöksiä. Se on perehtynyt toiminta- ja taloussuunnitelmaan sekä vuoden 2017 tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen. Lisäksi on kuultu kunnan tytäryhtiöiden toimitusjohtajia ja kunnan johtavia viranhaltijoita. Lautakunta on pitänyt 7 kokousta arviointikauden aikana.

Koska tilinpäätös ja arviointikertomus muodostavat yhdessä tutkittavan kokonaisuuden, ei tilinpäätöksen tietoja ole toistettu arviointikertomuksessa. Tässä arviointikertomuksessa lautakunta nostaa esiin oleellisia asioita, joihin toivottavasti jatkossa kiinnitetään erityistä huomiota.

Arvio vuoden 2016 arviokertomuksessa esitettyjen asioiden nykytilasta

Vuoden 2016 arviokertomuksessa esitettyjen kehittämiskohteiden osalta lautakunnat ja kunnanhallitus ovat antaneet vuoden 2017 aikana raporttinsa toimenpiteistä, joilla niitä on kohennettu/kohennetaan.

Arvio valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

Strategiasta johdettujen kunkin vuoden toiminnallisten tavoitteiden tulee olla selkeitä ja niille tulee määritellä myös vaikuttavuuksia mm. mihin tavoitteilla pyritään.

Kunnan talous on kehittynyt parempaan suuntaan. Talousarvion ulkoiset toimintatulot toteutuivat 225 t€ yli talousarvion ja toimintakulut toteutuivat 328 t€ alle talousarvion, joten toimintakate alittui 553 t€. Verotuloja kertyi 167 t€ arvioitua enemmän, valtionosuutta saatiin 359 t€ vähemmän ja rahoitustuottoja (netto) 204 t€ enemmän, joten vuosikate oli 565 t€ arvioitua parempi. Investointimenojen toteutuma oli 103 % muutetusta talousarviosta. Kunta lyhensi pitkäaikaisia lainoja 1262 t€.

Kunnan lainakanta vuoden 2017 lopussa oli 13,1 M€. Lainakanta väheni edellisvuoteen verrattuna 1,2 M€. Asukaskohtainen lainamäärä oli 3.891 €/asukas, jossa vähennystä edellisvuoteen oli 302 €/asukas. Koko kuntakonsernin vastaavat luvut ovat lainakanta 18,3 M€ ja sen väheni 1,2 M€ ja lainamäärä 5445 €/asukas, jossa vähennystä oli 378 €/asukas. Kunnan ja konsernivelkamäärän suuruus huolestuttaa tarkastuslautakuntaa.

Kunnan asukasluvun lasku on yksi kunnan talouteen vaikuttavista tekijöistä. Lautakunta pitää tärkeänä, että kunnan sekä asunto-, loma-, että teollisuustontteja markkinoidaan aktiivisesti. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä myös sitä, että kunta edesauttaisi asuntojen uudistuotantoa.

Verotulot ja valtionosuudet vuosina 2009 - 2017, €/asukas

€/asukas	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Asukasluku	3 945	3 874	3 818	3 738	3 647	3 633	3 477	3 426	3367
Verotulot	2 338	2 407	2 529	2 515	2 720	2 781	3 036	2 938	3163
Valtionosuudet	3 088	3 629	3 729	3 918	4 164	4 296	4 406	4 643	5090
Yhteensä	5 426	6 036	6 258	6 433	6 884	7 077	7 442	7 581	8253
Muutos.ed.v.€	357	610	222	175	451	193	365	139	672
Muutos.ed.v.%	7,0	11,2	3,7	2,8	7,0	2,8	5,2	1,9	8,9

Arvio käyttötalouden toteutumisesta

Käyttötalouden talouden sitovuus on toimielimen nettobudjetointi. Jatkossa olisi hyvä tarkastella onko sitovuustasoa tarpeen pilkkua pienempiin eriin.

Käyttötalous, netto t€	Ta+muutos	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Kunnanvaltuusto	-19,5	-21	-1,5	107,69
Keskusvaalilautakunta	-17,2	-17,3	- 0,1	100,58
Tarkastuslautakunta	-14	-14	0	100,00
Kunnanhallitus	-2150	-2022	128	94,05
Hyvinvointilautakunta	-22180	-21970	210	99,05
Toimintaympäristö	-82	+33	115	87,48
Koko kunta	-24462,7	-24011,3	451,4	98,15

Yleishallinto

Toiminta

Talouden tasapainottamisessa on edetty hyvin sote-palvelujen ulkoistamisen ja oman toiminnan säästötavoitteiden avulla. Henkilöstö on vähentynyt lähes puoleen lähinnä sote-palvelujen ulkoistamisen takia. Henkilöstövähennysten vaikutusta on syytä arvioida, jotta ne eivät toisaalla johda kustannusten kasvamiseen.

Toimintakertomus sisältää selvitykset konserniyhtiöiden ohjauksesta ja valvonnasta sekä keskeisistä konsernien toiminnoista ja taloudesta. Samoin siihen sisältyy henkilöstötilinpäätös, mikä antaa kokonaiskuvan henkilöstön määrästä, ikäjakaumasta ja eläköitymisestä. Toimintakertomus sisältää myös selvityksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimenpiteistä v.2016 vahvistettujen perusteiden mukaisesti.

Tavoitteena on ollut sairauspoissaolojen vähentyminen. Työhyvinvointiin on panostettu merkittävästi. Sairauspoissaolot ovat kuitenkin lisääntyneet edellisestä vuodesta 17,3 %. Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset ovat olleet erittäin hyviä kaikilta osin.

Lomituspäivien määrä nousi vuoden 2016 tasosta noin 5 %.

Talous

Netto, 1000 €	TA-17	TP-17	Poikkeama	Tot-%
KUNNANHALLITUS	-2150	-2022	128	94,05
Keskushallinto	-1220	-1166	54	95,57
Hallintopalvelut	-304	-285	19	93,75
Ostopalvelut	-596	-561	35	94,13
Lomituspalvelut	-30	-10	20	33,33

Hyvinvointilautakunta

Toiminta

Toimialan palveluista suurin osa on ulkoistettu Coronaria Oy:lle ja Nuorten Ystävät ry:lle. Arviointi on kohdistettu kunnan omaan toimintaan. Coronaria Oy on esittänyt toiminnasta vuosiraportin, joka sisältää palvelusopimuksessa mainitut asiat.

Sosiaalityö ja -palvelut:

Lain mukaiset määrääjat ei-kiireellisten palvelujen tarpeen selvityksen, toimeentulotuen ja vammaispalvelujen osalta toteutuivat. Lastensuojelun määrääjoissa ei pysytty seurantajaksolla 1.10.2016 – 31.3.2017 sosiaalityöntekijäresurssin puuttumisen vuoksi, mutta seurantajaksolla 1.4. – 30.9.2017 tavoitteeseen päästiin.

Yli 75-vuotiaiden posiolaisten asumismuodoista ei ollut vielä tilastotietoja saatavilla vuodelta 2017, joten tältä osin ei pystytä toteamaan, että saavutettiin tavoitteet.

Perusturvatoimistoon ei ole tullut asiakaspalautteita, joten asiakastyytyvääisyyttä ei voida todeta.

Esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus

Toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet esi- ja perusopetuksessa. Oppilaiden sijoittuminen peruskoulun jälkeen on toteutunut 100 %. Esi- ja perusopetuksen nettokustannukset ovat olleet 574 € arvioitua pienemmät/oppilas.

Lukion liikunta- ja keramiikkakursseille osallistuvien määrä on ollut yli kaksinkertainen verrattuna asetettuun tavoitteeseen. Lukiokoulutuksen nettokustannukset ovat olleet 1185 € arvioitua suuremmat/opiskelija.

Oppilaiden hyvinvoinnin kannalta on varhainen puuttuminen ja tuki erityisen tärkeää. Siksi vanhempien ja koulun tiivistä yhteydenpitoa ja yhteistyötä tulee edelleen vahvistaa. Nopean yhteydenpidon mahdollistaviin teknisiin välineisiin on investoitava riittävästi.

Kansalaisopiston tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.

Kirjastotoimen nettokustannukset ovat pysyneet edellisen vuoden tasolla. Tapahtumia on järjestetty runsaasti, mutta kävijämäärät ovat vähentyneet. Kirjastojärjestelmän vaihdos toteutettiin tilikauden aikana. Kävijämäärän väheneminen johtui osittain kirjaston kiinnioloista järjestelmävaihdoksen aikana.

Kirjaston rakenteiden/ilmanvaihdon aiheuttamaa sisäilmaongelmaan on syytä tehdä tarvittavat korjaukset terveys- ja materiaalihaittojen estämiseksi.

Vapaa-aikatoimen tavoitteet ovat toteutuneet.

Päivähoito

Päivähoidossa lähes kaikki määrätavoitteet toteutuivat. Läsnaolopäivän hinta hiukan ylitti talousarvion, mutta pysyi edellisen vuoden tasolla.

Talous

Netto, 1000 €	TA-17	TP-17	Poikkeama	Tot-%
HYVINVOINTILTK	-22180	-21970	210	99,05
Hallinto	-847	-819	28	96,69
Terveyspalvelut	493	539	46	109,33
Sosiaalipalvelut	15	117	102	780
Ostopalvelut	-16797	-16614	183	98,91
Perusopetus	-3064	-3320	-256	108,35
Lukiokoulutus	-690	-647	43	93,77
Kansalaisopisto	-217	-194	23	89,40
Kirjasto	-219	-217	2	99,09
Vapaa-aikatoimi	-195	-209	-14	107,18
Päivähoito	-659	-606	53	91,96

Toimintaympäristölautakunta

Toiminta

Toimintaympäristölautakunnan asettamat tavoitteet on saavutettu.

Asiakastytyväisyyskyselyt tilapalvelun palvelua saaneille hallintokunnille ja asiakkaille järjestettiin tilikauden aikana siivoustyön ja kiinteistönhoidon osalta ja molempien kokonaiskeskiarvo ylitti tavoitetason.

Kesän aikana palveluita ei ole saatavilla kysyntää vastaavasti.

Tarkastuslautakunnan mielestä palveluja on oltava saatavilla myös kesän aikana. Jatkossa on huolehdittava tarpeellinen henkilöstö, tarvittaessa käytettävä ostopalvelua.

Kunnan kiinteistökannasta on huolehdittava. Myös korjausvelka kasvaa.

Koulun entisen asuntolan soluasuntoja voisi kevyellä pintaremontilla kunnostaa hyötykäyttöön. Näin pienten asuntojen pula helpottuisi.

Talous

Netto, 1000 €	TA-17	TP-17	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTAYMP.LTK	-82	33	115	
Hallinto	-144	-149	-5	103,47
Viranomaispalvelut	-58	-10	48	17,24
Yhdyskuntapalvelut	-301	-387	-86	128,57
Liiketoiminta	386	391	5	101,30
Tilapalvelu	35	188	153	537,14

Arvio investointien toteutumisesta

Investointien sitovuus on talousarviossa asetettu joko hankkeittain tai hankeryhmittäin nettotasolla. Investointimäärärahat tulee varata ao. vuoden talousarvioon. Poikkeustapauksissa ne tulee hakea lisämäärärahan valtuustolta tilikauden aikana.

Investointimenoihin on varattu 490 t€ määrärahan ja toteutui 505,5 t€ eli toteutuma oli 103,16 %. Lautakunta suosittelee edelleen investoinneille kokonaistarkastelua. Investoinneista tulisi valtuustolle hankkeen valmistuttua esittää alkuperäinen kustannusarvio, kumulatiivisesti hyväksytyt budjetit ja kokonaistoteuma hankkeen loputtua.

Konsernin tavoitteiden toteutuminen

Kuntakonsernin rooli korostuu jatkossa mm. uuden kuntalain myötä. Kunta on päivittänyt vuoden 2015 aikana konserniohjeen. Posion kunnan konserniyhtiöille ei ole asetettu tavoitteita talousarviossa 2017. Konserniohjaus on napakoitunut, mutta konsernien toiminnan tavoitteita ei ole asetettu arviointikauden talousarviossa. Ne tulee jatkossa asettaa.

Posion Taika-asunnot Oy:n talous on vakaa ja maksuvalmius hyvä. Osaan yhtiön asunnoista on tehty sisäilma- ja rakennetutkimukset.

Posion Vesi ja Lämpö Oy:n talous on heikko vaikkakin tulos on edellisestä vuodesta parantunut. Tarkastuslautakunta pitää riskinä vanhentunutta vesi- ja viemäriverkostoa.

Posion Kehitysyhtiön toiminta on koostunut yritysneuvonnasta, kuntayhteistyöstä ja edunvalvonnasta, kuntamarkkinoinnista ja kehittämishankkeista. Posion Kehitysyhtiön toiminta jäädytetään vuosien 2018 - 2019 ajaksi ja kunnanjohtajan alaisuuteen on perustettu elinkeinokoordinaattorin toimi.

Uuden kuntalain ja maakuntauudistuksen myötä kunnan rooli painottuu kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen, elinvoiman kehittämiseen, sivistykseen ja tekniseen toimeen. Muutoksen myötä tulee tarkastella myös kunnan tytäryhtiöiden rooleja.

Tilintarkastajan tilintarkastuskertomus

Tilintarkastaja on esittänyt 2017 vuoden tilinpäätöksen vahvistamista ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille. Tarkastuslautakunta antaa arviointikertomuksen valtuustolle ja edellyttää, että toimielimet antavat vastauksen arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin.

Yhteenveto

Posion kunnan taloudellisessa tilanteessa on tapahtunut käänös parempaan suuntaan. Merkittävin syy talouden kohentumiseen on sote-palvelujen ulkoistamisen myötä. Oman toiminnan osalta toimialat ovat pysyneet hyvin talousarviossaan eli säästötoimet ovat tältä osin olleet vaikuttavia. Kuntakonsernitasolla tunnusluvut täyttävät kuitenkin vielä kriisikuntakriteerit muun muassa omavaraisuusasteen ja velkaantuneisuuden osalta.

Henkilöstön työhyvinvointia edistäviä toimenpiteitä tulee määrätietoisesti ja suunnitelmallisesti edelleen jatkaa. Kunnan palvelutarjonta on pysynyt edelleen kohtuullisen hyvänä ja sote-palvelujen saatavuus määräajassa on ollut pääsääntöisesti lain mukaista. Kunnassa tulisi olla mahdollisuus asioida myös muulla kielellä kuin suomen kielellä.

Tarkastuslautakunta esittää erityiset kiitokset kunnan asukkaiden hyväksi tehdystä työstä kaikille työntekijöille ja päättäjille.

Allekirjoitukset

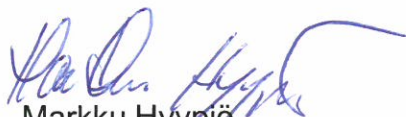
Posiolla 15.5.2018

Seppo Heikkala
puheenjohtaja

Leila Luksua
varapuheenjohtaja

Paavo Mursu
jäsen

Eila Seppänen
jäsen

Markku Hyypä
jäsen